

datum: 30 november 2022

Parkendecreet

Dit document is bestemd voor	Dagelijks Bestuur 30.11.2022
Waarover gaat het?	Nieuw decreet met erkenningsregels voor de Vlaamse Nationale Parken en Landschapsparken ¹
Gewenste beslissing	Ter goedkeuring
Aansluiting op strategische speerpunten VVSG	Volwaardige lokale autonomie en beleidsruimte Een kwaliteitsvolle leefomgeving Participatie en coproductie van beleid Inzetten op schaal en samenwerking
Traject	BC 4 Omgeving van 16.11.2022
Verantwoordelijk staf lid	Steven Verbanck
Belang voor de lokale besturen	Formele adviesvraag aan de VVSG. Bij de oprichting van zo'n Park engageren de gemeenten zich financieel en beleidsmatig.

Onder voorbehoud van goedkeuring door de Raad van Bestuur (21 december 2022)

Samenvatting standpunt

Bij de oprichting van een Nationaal Park of Landschapspark engageren de gemeenten zich. Die verwachtingen zijn in het ontwerpdecreet soms anders dan in de oproep van april 2021. We vragen dat de regering bevestigt dat de oppervlakte doelstellingen uit de oproep voor een Landschapspark zijn verlaten en dat de gemeenten niet standaard 20% financiële inbreng moeten doen. We vragen dat niet elk Park een eigen rechtspersoon "Parkbureau" moet oprichten. Het ontwerpdecreet moet ook waarborgen dat de deelnemende gemeenten hun goedkeuring moeten geven aan het masterplan.

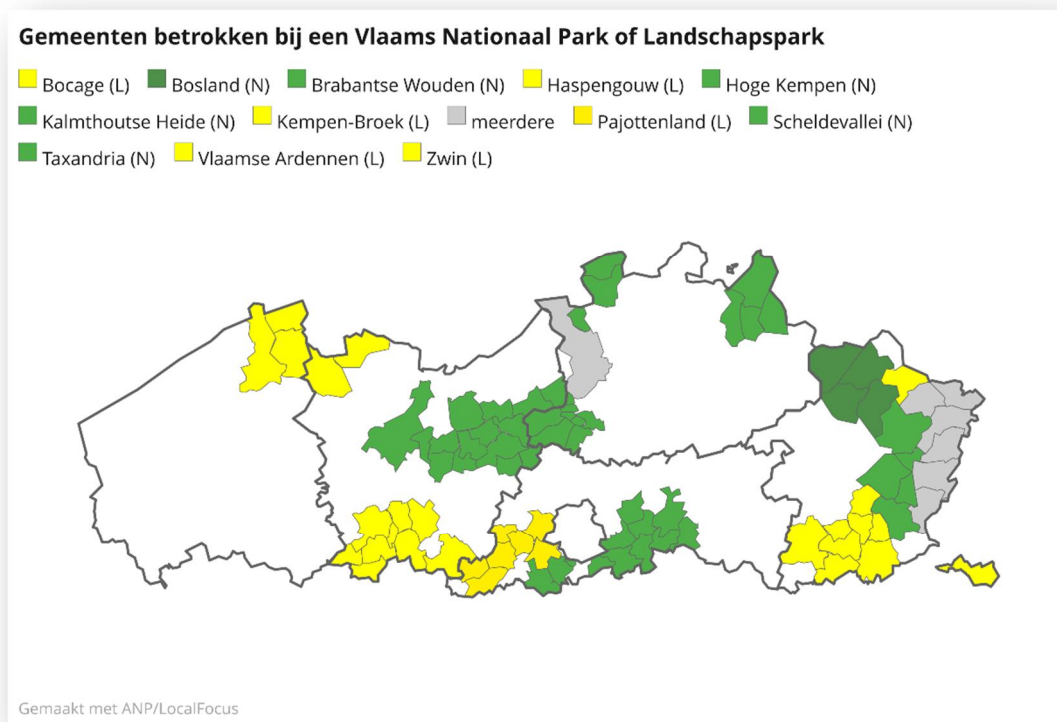
¹ <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/?search=landschapsbeleid>

1. Aanleiding

Dit dossier is moeilijk te beoordelen zonder voorkennis in de lopende initiatieven. In april 2021 koos de minister ervoor om alvast een oproep te doen tot kandidaat-coalities om een Park te laten erkennen.² Die procedure heeft voorlopig geleid tot de selectie van **zes Nationale Parken en zeven Landschapsparken**.

Nu men het wil formaliseren in een decreet dreigen er problemen op te duiken als de erkenningsvoorwaarden afwijken van de oproep.

In totaal gaat het om **89 gemeenten** die in een of meerdere³ Parken betrokken zijn. Initiatiefnemers zijn meestal de provincie en/of een regionaal landschap, maar in twee gevallen ook een gemeente. De Parken volgen uiteraard de regio-indeling niet, sommige overschrijden een provinciegrens, de gewestgrens of de landsgrens. Meer info via <https://www.natuurenbos.be/vlaamseparken>

² De oproepen van april 2021 zijn te vinden via deze links:

Oproep voor Nationale Parken: https://www.natuurenbos.be/sites/default/files/inserted-files/projectoproep_vlaamse_parken_0.pdf

Oproep voor Landschapsparken:

https://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/Landschapsparken/Landschapsparken_oproepreglement.pdf

³ Maaseik zelfs in drie.

	naam	initiatiefnemer	betrokken gemeenten
NP	Hoge Kempen	regionaal landschap Kempen en Maasland	<u>As, Bilzen, Bree, Dilsen-Stokkem, Genk, Lanaken, Maasmechelen, Maaseik, Oudsbergen, Zutendaal</u>
NP	Bosland	stad Lommel	<u>Hechtel-Eksel, Lommel, Peer, Pelt</u>
NP	Brabantse Wouden	provincie Vlaams-Brabant	<u>Beersel, Berthem, Bierbeek, Halle, Hoeilaart, Huldenberg, Kortenberg, Leuven, Linkebeek, Oud-Heverlee, Overijse, Tervuren</u>
NP	Kalmthoutse Heide	<u>Benego</u> (Belgisch-Nederlands GrensOverleg)	<u>Antwerpen, Essen, Kalmthout, Stabroek (+ NL: Woensdrecht)</u>
NP	Scheldevallei	regionaal landschap Schelde-Durme	<u>Antwerpen, Berlare, Boom, Bornem, Buggenhout, Dendermonde, Destelbergen, Gent, Hamme, Hemiksem, Kruikeke, Laarne, Lebbeke, Lokeren, Niel, Puurs-Sint-Amands, Rumst, Schelle, Temse, Waasmunster, Wetteren, Wichelen, Willebroek, Zele</u>
NP	Taxandria	gemeente Oud-Turnhout	Arendonk, Oud-Turnhout, Ravels, Turnhout
LP	Haspengouw	regionaal landschap Haspengouw & Voeren	<u>Borgloon, Diepenbeek, Heers, Hoeselt, Kortessem, Sint-Truiden, Tongeren, Wellen ("invloedssfeer": Alken, Bilzen, Gingelom, Herstappe, Nieuwerkerken, Riemst)</u>
LP	Zwin	provincie West-Vlaanderen	Brugge, Damme, Knokke-Heist, Maldegem, Sint-Laureins (+ NL: Sluis)
LP	Vlaamse Ardennen	provincie Oost-Vlaanderen + regionaal landschap Vlaamse Ardennen	Brakel, Geraardsbergen, Horebeke, Kluisbergen, Maarkedal, Oudenaarde, Ronse, Zottegem, Zwalm ("invloedgebied": Herzele, Lierde, Oosterzele, Sint-Lievens-Houtem)
LP	Pajottenland	provincie Vlaams-Brabant	<u>Dilbeek, Galmaarden, Gooik, Herne, Lennik, Roosdaal, Sint-Pieters-Leeuw</u>

LP	Maasvallei	regionaal landschap Kempen en Maasland	Dilsen-Stokkem, Kinrooi, Lanaken, Maaseik, Maasmechelen (+ NL ?)
LP	Kempen-Broek	regionaal landschap Kempen en Maasland	Bocholt, Bree, Kinrooi, Maaseik
LP	Bocage	regionaal landschap Haspengouw & Voeren	Voeren (+ W: Dalhem, Aubel en Plombières + NL: Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem en Vaals)

2. Engagement

Alhoewel artikel 8 de indruk geeft dat elke gemeente haar autonomie behoudt, volgt uit het deelnemen aan de oprichting van een park uiteraard wel een engagement voor de gemeente. Dat engagement is deels organisatorisch (o.a. financiële inbreng) en deels beleidsmatig (oppervlakte doelstellingen).

Wat betreft de **oppervlakte doelstellingen** is het ontwerpdecreet erg gedetailleerd voor Nationale Parken: die moeten een "natuurkern" hebben (50 km² bij de erkenning en 100 km² na 24 jaar) bestaande uit de optelling van ruimtelijk kwetsbare gebieden, speciale beschermingszones, militair domeinen en waterwegen, en die natuurkern moet (voor bepaalde percentages ervan) vallen onder een natuurbeheerplan type 3 of 4.⁴

Het is dan ook vreemd dat dat voor een **Landschapspark** wordt opengelaten. Dat moet 100 km² groot zijn, maar nergens is bepaald met welke bestemmingen je die doelstelling mag bereiken. Dat is ook vreemd omdat in de oproep voor Landschapsparken wel sprake van percentages aan bestemmingscategorieën: min. 70% open ruimte, min. 35% "landschappelijk erfgoed" en min. 15% natuur.

We vragen dat de regering bevestigt dat de oppervlakte doelstellingen uit de oproep voor een Landschapspark zijn verlaten.

Wat betreft het **financiële** engagement verwacht men een inbreng van 20% van de gemeenten, maar die staat alleen in de MvT (p. 7), in nota aan de regering (p. 7 onder "impact op gemeenten") en in het advies van IF. Dat staat nergens in het ontwerpdecreet staat en werd ook niet voorgeschreven in de oproep van april 2021.

We vragen dat de regering bevestigt dat die 20% financiële inbreng geen nieuwe verplichting is voor de deelnemende gemeenten.

3. Governance

Voor elk Park moet er een "Parkbureau" worden opgericht, een "rechtspersoon zonder winstuitkeringsoogmerk". Dat mag een bestaande rechtspersoon zijn (bv. een regionaal landschap als het hele Park erbinnen valt) of een nieuwe specifiek hiervoor opgerichte rechtspersoon. Het is geen nieuwe soort rechtspersoon, maar verwijst naar bestaande categorieën verenigingen zoals bv. een vzw. Voor de Parken die de landsgrens overschrijden zal het Parkbureau moeten kiezen voor een Benelux groepering voor territoriale samenwerking (BGTS) of een Europese groepering voor territoriale samenwerking (EGTS). De noodzaak om een aparte rechtspersoon op te richten was ook niet vermeld in de oproep van april 2021.

⁴ art. 4, § 1, 3^e en 4^e alinea

Deze nieuwe verplichting om een specifieke rechtspersoon op te richten, kan de dynamiek onnodig verzwaren, zeker bij grensoverschrijdende Parken. **We vragen dat niet elk Park een eigen rechtspersoon “Parkbureau” moet oprichten.**

Verskillende Parken omvatten zoveel gemeenten dat men voor het dilemma zal staan of elke gemeente vertegenwoordigd kan zijn in het bestuursorgaan. Wordt dat bestuursorgaan niet te groot als elke gemeenten vertegenwoordigd is? Bij het toewijzen van de doelstellingen naar specifieke delen van het grondgebied van het Park wil elke individuele gemeente uiteraard wel zijn zeg behouden over haar grondgebied. Dat kan wel als dergelijke beslissingen gebeuren door een ruimere stuurgroep of zo. Het bestuursorgaan staat dan alleen in voor puur organisatorische beslissingen (bv. personeel, overheidsopdrachten,...). Nadeel is dan wel dat het voor gemeenten die niet in het bestuursorgaan zetelen, moeilijker zal zijn om te verantwoorden dat zij taken aan het Parkbureau overdraagt zonder overheidsopdracht (“in house” uitzondering)

4. Masterplan

Het belangrijkste document bij de uitwerking van een Park is het masterplan. Dat is een inhoudelijk en strategisch plan, dat bepaalt hoe het Park de doelstellingen (oppervlakte en beheer) zal uitvoeren en dat voor een periode van 24 jaar vaststelt. Het masterplan van elk Park wordt door de Vlaamse regering goedgekeurd bij de erkenning van het park. Behalve een advies van de gemeente bij de “parknota”, het document dat dient voor de kandidaatstelling, voorziet het ontwerpdecreet geen procedure voor het masterplan.

We vragen dat het decreet waarborgt dat de deelnemende gemeenten hun goedkeuring moeten geven aan het masterplan. De gemeente kan daarbij zorgen voor het betrekken van het publiek.

5. Regionale landschappen aligneren op de referentieregio's

Op 12 maart 2021 heeft de Vlaamse regering over de regiovorming beslist en daarin werd gesteld dat de regionale landschappen zich moeten aligneren op de referentieregio's. (p. 13, laatste bolletje onder 'beleidsdomein omgeving') **De werkingsgebieden van de regionale landschappen zullen de grenzen van een referentieregio niet meer mogen overschrijden, tenzij de regering daarvoor een afwijking toekent.** In het ontwerpdecreet is daarover niets te vinden.

Concreet stellen we voor dat artikel 20 over het werkingsgebied van een regionaal landschap als volgt wordt aangevuld:

“Het werkingsgebied past binnen de grenzen van een referentieregio bedoeld in artikel 6 van het decreet van ... over regiovorming, of valt ermee samen, tenzij de regering een afwijking toekent volgens artikel 8 van dat decreet.”